



JULES HENRI POINCARÉ (1854. – 1912.)

SADRŽAJ

1. ŽIVOT I DJELA

1. ŽIVOT I DJELA

Profesor u Caenu i Parizu. Matematičar i filozof znanosti. Nazivi njegovih djela su: *Matematika i logika*, *Znanost i metoda*. Ističe konvencionalni moment u matematici (konvencijalizam). On, naime, tvrdi da su pojedine postavke u matematici postale svojevolumnim izborom, konvencionalnim sporazumom ili običajem. Matematičke bi postavke mogle glasiti i drugačije, već prema promjeni metodičkog gledišta. Formule i aksiome upotrebljavamo u matematici u današnjem obliku jer su zgodni.

Poincaré primjećuje da čovjek u svojem opažajnom postupku sve svodi na mehaniku. To ima svoje biološke i psihološke razloge. Mehanika, naime, reprezentira stalne odnose koji se nameću čovjekovoj pažnji. Ipak kako se pojedine pojave najzgodnije mogu shvatiti po analogiji gibanja (mehanike), to ipak ne slijedi da su sve fizikalne pojave tek neke vrste gibanja. Poincaré čak tvrdi da čisto mehaničkih pojava u prirodi i nema¹. Treba, dakle, dobro razlikovati sredstva i metode od rezultata znanosti. Mehanika je samo najpogodnija metoda i ona nije jedini uzor prirodo-znanstvenog tumačenja prirode. Priroda pokazuje mnoštvo drugih kvaliteta koje kvantitativna metoda nikada ne može pokazati. Tako su na posljetku i zakoni fizike samo iskustveni zakoni, kao i deskriptivno-empirijski zakoni biologije i fiziologije. Ipak, Poincaré se borio protiv toga da se logika reducira na matematiku.

¹ Uz mehaničko se uvijek registriraju električne, termičke i druge pojave